

NE GÜZEL KOMŞUMUZDUN SEN FERİDE ABLA*

EMEL AKPINAR

emel_akpinar@yahoo.com

Bizim kuşağın laneti olsa gerek, Yeşilçam'ın güzel insanlarını anlayacak, sevecek kadar erken dünyaya geldik ve hâlâ aklımız eriyorken birer birer gidişlerine tanıklık ediyoruz. Bir televizyon programında sorulmuştu Ayşen Gruda'ya "Eski filmlerinizi izliyor musunuz?" diye. Kaybettiği dostlarını görünce üzüldüğünü, bu nedenle izlemediğini söylemişti. İşte o gün anlamıştım anılarıyla ve acılarıyla ne kadar sık yüzleştiğini.

Ayşen Gruda evimizin kıızıydı. Soframızda Feride ablamız, mahallemizde "iki gözümüzün çiçeği", erkeklerle dolu Hababam Sınıfı'nda var olmaya çalışan 4 "kız" öğrenciden en eli maşalı olanı... Ne Filiz Akın gibi incecikti, ne Hülya Koçyiğit gibi kırılğan, ne Gülşen Bubikoğlu gibi mağrur, ne de İtir Esen gibi talepkar. İstedliğini bodoslama söyleyiveren, yalana dolana "aklı ermeyen", adını deliye vermiş, mutluluğu ebeveynleri tarafından bile ötelenmiş, kardeşlerinin her daim alaya aldığı bir kız çocuğu...

Farkında mısınız, Ayşen Gruda hiçbir filmde "esas kız"

değildi!

Ana-baba evlat ayırmaz hesapta, ama Yeşilçam'ın anlı şanlı "Türk aile yapısı" öylesine faşizandı ki, Adile Naşit ve Münir Özkul dahi olsanız, sinemanın beklediği görsel kalıplara sahip olmayan kızınızı, istediği adamla evlendirmek için filmin sonunu beklemeniz gerekirdi.

Başta yabanilik etseler de sonradan birbirlerini seveceklerinden emin olduğumuz üvey kardeşlerin "sofra atışması" olarak ağızımıza sakız ettiğimiz Feride abla diyalogları, aile içi eril şiddetin ve kız çocukları üzerindeki mahalle baskısının en azılı faillerine gülmemiz demektir yıllarca. Erkek kardeşlerine güç yetiremedikleri için masadaki tek kızkardeşi dillerine dolayan 3 erkeğin zulmünden onu koruyacak tek şey, ağlayarak masadan kalkmasıydı. "İşi deliliğe vurmuş"tu ya zaten, nasıl delirmesindi ki...

Yüreğiniz yetiyorsa koyun bakalım o repliklerin ortasına Müjde Ar ya da Türkan Şoray'ı!!! Gülmek ne kelime, çarşaftara silerdik burunlarımızı ağlamaktan.

Çünkü tüm "güzel" kadınların üzüntüleri birer trajediye, "çirkin"lerin acılarına sadece güleriz.

Adettendir, Yeşilçam senaryolarında seyirci film boyunca "esas kız" ve "esas oğlan" kavuşsun diye bekler durur. Mutlaka bir yerlerde bir sınıf çelişkisi de yaşanmaktadır. İşin sonunda aşıklar kavuşmalı, işçi patronun masasına yumruğunu vurmalıdır. Bir de filmin sonunda ezilenler mutlu, ezenler derbeder olursa tadından yenmez!..

Bir yandan Tarık Akan ve İtir Esen kavuşsun diye dualar ederken, öte yandan Yaşar Usta'nın Saim Bey karşısındaki tiradını sınıfsal bir mücadelenin bayrağı gibi taşıdık yıllarca. İnce, narin, mutluluğu hak etmiş kızlarına yaptıkları düğünlerin masrafından Karadenizli müteahhitin zulmüne boyun eğen aileye üzüldük. Fakat genç bir kadının toplum tarafından "belirlenen" bir yaş döneminde evlen(e)memiş olmasını, soframıza tuzluk etmekten de geri durmadık. Buna en solcumuz dahi güldük. Özeleştirimizi de vermedik hâlâ!

Elbette Yeşilçam'da yaşlı "geçtiği" halde evlenmemiş başka kadın profilleri de oldu. Gönlünün dengini bulamamış, büyük bir trajedi eseri sevdiğini kaybettikten sonra inzivaya çekilmiş -işte bunlar hep iffetinden (!)- yanına kimseleri yakıştıramadığımız nice kadınları acıyarak, üzülererek, namus(!)larını takdir ederek izledik. Ama o salon kadınlarının hiçbirini Ayşen Gruda canlandırmadı. Ne onlar gibi hokka burunlu, ne onlar gibi kum saati vücutlu, ne dokunsan ağlamaya hazır, ne de "güzel"liğiyle dillere destan.

Oysa o her "Vecihi!" dediğinde, bir kadının en içten arzularını gördük deli gözlerinde. Tabi o deli kadınlar, evlerimizde oturup birer salon kadını edasıyla, boyunduruğu altına gireceğimiz kocalarımızı beklememiz gereken bu dünyada, asla gerçek olamazlardı. Olsa olsa bir alay konusu ya da bir şaka olarak hayatımıza

renk katarlardı. Bizde "öyle şey" olmazdı!

Ayşen Gruda, bir kadının bir erkeği arzulanabileceği gerçeğinin Yeşilçam'a sızmış halidir!

Onun güzelliği, Yeşilçam'ın ikiyüzlülüğünü yansıtan da bir perdedir. Canlandırdığı mutsuz kadınlar, sadece verili kalıplar dahilindeki o "güzel"ler mutlu olsun diye uğraşan yönetmenlerin, yapımcıların, senaristlerin gerçek yüzünü yansıtan birer aynadır. Çünkü Yeşilçam sadece güzel kadınların hayallerini önemser.

Seyirci olarak ikiyüzlülüğümüzün de aynasıdır aynı zamanda. "Çirkin" bellediğimize gülen, onun gibi olmak istemeyen, onu ötekileştirip kendimizden uzaklaştırarak "çirkin"likten kurtulacağımızı zanneden, ona her güldüğümüzde onun gibi olmadığımızı haykırma-ya çalışan zavallıların. Öylesine korkmuşuz ki çirkinlikten, güzel hissetmek için yapabileceğimiz zorbalığın sınırı dahi yoktur.

Masadaki çirkin ördek yavrusu bile sonunda kuğuya dönüşmek şartıyla çirkin olabilir çünkü. Peki ya hiç kuğu olamayacağını bile bile yine de üzülmü müydük uğradığı haksızlıklara?

Ayşen Gruda bizim çirkin olabilme hakkımızdır!

Bu riyakar sektörde, bu riyakar dünyada, seyircinin bu riyakar gözlerine karşı, kendine şart koşulan delilik zırhını öyle güzel kuşandı ki, Domates Güzeli olarak koca bir dünyaya meydan okudu.

...ve şimdi artık parka gitti iki gözümüzün çiçeği...

Saygı, sevgi ve özlemler...

***Bu yazı Mart 2019'da yazılmış olup, yazarı tarafından hâlâ Ayşen Gruda'nın hak ettiği kadar iyi olmadığı düşünülmektedir. Pandemi döneminde Bülten yayınlarına ara verilmesi nedeniyle sosyal medyada paylaşılmış olmasına karşın, son düzeltmeler yapılarak ve onalayı hale gelmiş olması umularak, ait olduğu yerde, EMO Kadın Bülteni'nde yayımlanmaktadır.**

